

Krótką charakterystyka skrzyń wiannyh ze zbiorów Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu

Klementyna Kozyra

Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu

Malowane sprzęty domowe są znacznikiem czasu i miejsca. Identyfikują dany region, osadzają go w lokalnej kulturze i tradycji.

Dla dawnej ludności wsi oraz miasteczek były wyznacznikiem zamożności i mody. Dzięki wyróżniającym się motywom, kolorom czy kształtom nie tylko w szeroko pojętym meblarstwie, ale też w architekturze, ceramice, tkaninach, strojach ludowych i innych zdobinach możemy określić, z jakiego regionu pochodzi dany obiekt. Często wytwórcy, jeżdżąc ze swoimi wyrobami na targi i jarmarki, podpatrywali u innych sposoby zdobienia oraz wzory. Dlatego zdarzało się, że obce elementy były wtapiane w rodzimy kanon wzornictwa.

Na meblach ludowych najczęstszym elementem zdobniczym są malowane motywy roślinne¹, z przewagą wzorów kwiatowych. Ten popularny ornament zaczerpnięty bezpośrednio z otaczającej przyrody był wykorzystywany również w tkanych tapiseriach, pasach kontuszowych, skrzyniach na posąg, haftach i wycinankach, ale i na meblach stojących w pałacach czy zamkach (choć w meblach pałacowych najczęściej stosowano technikę intarsji lub inkrustacji). Kwiaty były ujmowane w sposób raczej symboliczny niż odwzorowujący dokładnie ich biologię. Często forma była wyidealizowana², upiękuszona, łączyła liście i kwiaty

1 Z. Cieśla-Reinfussowa, *Skrzynie kurpiowskie z pow. ostrołęckiego*, „Polska Sztuka Ludowa” 1951, t. 5, z. 4–5, s. 125.

2 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe w Polsce*, Wrocław 1977, s. 86, 178.

z różnych gatunków. Motywy fauny nie były już tak często używane. Jeśli występowały, to wraz z ornamentami roślinnymi i były to często ptaki, owady lub zwierzęta³. Roman Reinfuss podaje przykład ptaków jako samodzielnego ornamentu, występowały one na starych prymitywnych skrzyniach z opoczyńskiego⁴. Niestety w swojej publikacji nie zamieszcza ilustracji tych skrzyń, ale można przypuszczać, że dekoracja była podobna do ptaków z wzorów haftów opoczyńskich na koszulach⁵. Postacie ludzkie występowały najrzadziej. Znane są skrzynie z wizerunkiem zbójnika strzelającego z pistoletu, żołnierza z kobietą oraz mężczyzny prowadzącego konia⁶.

Należy więc odpowiedzieć sobie na pytanie: jak rozpoznać meble ludowe? Co sprawia, że na „pierwszy rzut oka” wiemy, że pochodzą z wiejskich domostw?

Meble ludowe charakteryzują się prostotą wykonania, tanimi materiałami oraz tym, że powstały z ogólnodostępnych gatunków drewna. Często nie mają jakichkolwiek zdobin lub zdobienia są „płaskie”⁷. Meble stojące w chałupach w pierwszej kolejności musiały być funkcjonalne, dopiero na drugim miejscu brano pod uwagę dekoracyjność. Ludność mogła sobie pozwolić na luksus dopiero wtedy, gdy zaspokoili podstawowe potrzeby. W regionach bogatszych (głównie na zachodnich terenach Polski oraz na Mazurach) formy mebli, ich zdobienia oraz rodzaje były bardziej urozmaicone niż w regionach biedniejszych. Na pozostałych obszarach ograniczono się najczęściej do zdobienia skrzyń, a w białostockim kufrow⁸.

Ozdabianie najbliższego otoczenia to próba naśladowania przyzwyczajęń estetycznych wyższych klas społecznych. Zgodnie ze współczesnym powiedzeniem „pokaż mi, jak mieszkasz, a powiem ci, kim jesteś” ludność wiejska chciała podnieść swój poziom społeczny, kupując między innymi zdobione meble⁹. Funkcję taką pełniły na przykład skrzynie wiane. Były one meblami o ogromnym znaczeniu społecznym; swoistym rodzajem zapowiedzi, jakie wiano będzie miała przyszła panna młoda. Sam zakup malowanej skrzyni był dużym wydatkiem¹⁰, którego wysokość rosła

3 T. Czerwiński, *Wyposażenie domu wiejskiego w Polsce*, Warszawa 2009, s. 253.

4 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 87.

5 E. Piskorz, *Wzory polskich haftów ludowych*, Warszawa 1981, plansza 7.

6 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 179.

7 Mam na myśli płytkie ryty w drewnie i przedstawienia malarskie z brakiem głębi.

8 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 80.

9 Idem, *Elementy renesansowe w polskim meblarstwie ludowym*, „Polska Sztuka Ludowa”, 1953, t. 7, z. 6, s. 333.

10 J. Ćwikła, *Konserwacja ludowych skrzyń polichromowanych ze zbiorów Muzeum w Raciborzu w latach 1997–2015*, „Rocznik Muzeum »Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie«” 2016, t. 4, s. 212.

wprost proporcjonalnie do zastosowanych zdobień. Bogata ornamentyka mogła sugerować, że wyposażenie skrzyni również będzie kosztowne, choć oczywiście nie było to regułą. Znane są przypadki wkładania cegieł lub kamieni polnych na dno skrzyń, by były cięższe przy przenosinach, dając złudzenie dobrobytu. Skrzynie posagowe były eksponowane we wnętrzu izby, żeby każdy odwiedzający miał sposobność ich obejrzenia. Najczęściej stały pod oknem lub przy łóżku¹¹.

Również inne meble, nie tylko te zdobione, świadczyły o zamożności i podążaniu za modą. Skrzynie malowane były popularne w XIX wieku, a pod koniec tego stulecia popularniejsze zaczęły być skrzynie mazerowane¹². Komody w wiejskich domostwach zaczęły się upowszechniać (choć nie wszędzie) dopiero pod koniec XIX wieku. Gospodarze z regionów Górnego Śląska, Wielkopolski oraz z okolic Krakowa, jeśli chcieli być uważani za podążających za modą i bogatych, powinni tego typu mebel posiadać. Jeśli nie było ich stać na taki luksus, a zależało im na tym, aby inni myśleli, że mają komodę, zamawiali tańszą skrzynię, ale z malowaniem „w szuflady”. Był to mebel pośredni między skrzynią a komodą, złożony z jednej szuflady na dole oraz skrzyni ozdobionej malunkiem lub nabitymi listwami imitującymi pozostałe szuflady¹³. Najczęściej stolarze wykorzystywali do tego „oszustwa” technikę mazerowania, która również miała na celu imitować wykonanie mebla z droższego gatunku drewna, niż był faktycznie użyty. Dobrze wykończony mebel dla niewprawnego oka był trudny do odróżnienia od komody. Niestety w wiejskich warsztatach taki poziom naśladownictwa nie był osiągalny, więc do efektu iluzji było im bardzo daleko. Jednak dzięki tej „niedbałej robocie” wykształciło się z czasem mazerowanie charakterystyczne dla meblarstwa ludowego, które bardziej przypominało ornament niż sztukę naśladowania usłojenia drewna. Sposób prowadzenia pędzla, grzebienia czy czasem po prostu palca¹⁴ nadawał powtarzające się wzory, które były bardziej lub mniej popularne w różnych regionach Polski.

Ziemia radomska rozciągająca się pomiędzy rzekami Pilicą, Wisłą i Kamienną oraz Górami Świętokrzyskimi należy do tych uboższych w zdobnictwo. Niestety dokumentacja badań i akcji pozyskiwania skrzyń wiannyh do zbiorów Muzeum Wsi Radomskiej, które odbywały się

11 T. Czerwiński, *Wyposażenie domu wiejskiego w Polsce*, Warszawa 2009, s. 29-35; O. Mulkiewicz-Goldbergowa, *Przemiany urządzenia wnętrza współczesnej izby wiejskiej*, „Polska Sztuka Ludowa” 1967, t. 21, z. 3, s. 127.

12 T. Czerwiński, *Wyposażenie domu...*, s. 250; R. Reinfuss, *Meblarstwo...*, s. 80.

13 T. Czerwiński, *Wyposażenie domu...*, s. 255.

14 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 80.

w latach 70. oraz 80. XX wieku, podaje jedynie (i to nie zawsze) miejsce pochodzenia eksponatu, ignorując miejsce wykonania. Dlatego teraz, po latach, trudno jest wrócić do tych informacji i możemy się jedynie domyślać, badając ornamentykę czy kształt nóg, że mogły zostać wykonane w tym samym warsztacie stolarskim lub że pochodzą z tej samej okolicy. Badania Romana Reinfussa wskazują, że w regionie radomskim funkcjonował ośrodek zajmujący się wykonywaniem skrzyń mazerowanych, ale niestety nie podają dokładniejszej lokalizacji¹⁵. Z wywiadów przeprowadzonych w latach 80. XX wieku przez pracowników Muzeum Wsi Radomskiej można uzyskać informację, że prace stolarskie przeważnie zlecano miejscowemu stolarzowi lub kupowano nowe meble na targach i jarmarkach.

Skrzynie z Radomskiego

Podobnie jak w innych regionach Polski zdobienia skrzyń z Radomskiego występują na wieku, ścianach bocznych oraz przedniej – najbardziej reprezentacyjnej. W zbiorach Muzeum Wsi Radomskiej znajduje się 30 skrzyń, w tym 18 malowanych, a 12 mazerowanych. W pierwszej kolejności omówię wzory stosowane w mazerowaniu skrzyń pozyskanych z terenów ziemi radomskiej. Najczęściej występującym ornamentem są linie faliste wykonane grzebieniem lub nacinanym kawałkiem gumy, deseczki, skóry albo blachy¹⁶. Takie zdobienie mają prawie wszystkie skrzynie mazerowane w zbiorach Muzeum, ale układ tych linii nie jest identyczny. Linie proste przebiegają równoległe, tworząc obramowania pól zdobniczych a faliste krzyżują się wewnątrz tych pól lub je wypełniają.

15 R. Reinfuss, *Ludowe skrzynie malowane*, Warszawa 1954, s. 49.

16 Stan aktualnych badań nie pozwala na dokładne określenie, który materiał był z pewnością wykorzystany do wykonania zdobień na skrzyniach będących w zbiorach Muzeum Wsi Radomskiej. Można jedynie domyślać się, iż ornamenty o bardzo wąskim rozstawie linii mogły być wykonane grzebieniem.

Ryc. 1. Linie faliste na skrzyni
MWR/KM 1532

Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Ryc. 2. Skrzyżowane linie faliste
na skrzyni MWR/KM 1780

Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Kolejnym wzorem spotykanym na skrzyniach są ćwierćkola występujące w rogach obramowań oraz wiatraczki i kółka, które znajdują się najczęściej pośrodku pola zdobniczego lub symetrycznie rozmieszczone między krzyżującymi się liniami. Ostatnim motywem zdobniczym znajdującym się tylko na jednej skrzyni jest drobna kratka. Skrzynia ta została pozyskana we wsi Jastrzębia (gm. Jastrzębia, pow. radomski).

Ryc. 3. Wzór ćwierćkoła ze skrzyni MWR/KM 1780

Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Ryc. 4. Przykładowy wzór wiatraczka ze skrzyni MWR/KM 8403
Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Ryc. 5. Mazerowane kółko ze skrzyni MWR/KM 424/4346
Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Ryc. 6. Wzór drobnej kratki wypełniającej całe pola zdobnicze na skrzyni MWR/KM 72/3376

Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Kolorystykę mazerowania określa barwa drugiej farby nadającej wzór, nakładanej na jasny podkład. Na zebranych skrzyniach przeważa ciemny brąz (siedem przykładów), następnie jasny brąz (trzy przykłady), a na jednej widnieje ciemny mazerunek na naturalnym, niebarwionym tle. Odosobnionym przykładem jest skrzynia, która ma zdobienie w kolorze zielonym. Została ona pozyskana ze wsi Podzakrzówek (gm. Tczów, pow. zwoleński).

Podział układu ornamentu skrzyń jest różnorodny. Najczęściej występuje układ dwóch pól zdobniczych (siedem przykładów), następnie ośmiopolowość (dwa przykłady), pozostałe skrzynie mają układy: pasowy (jeden przykład), pięciopolowy (jeden przykład), a jedna ma nieokreślony układ zdobienia ze względu na szcążkowe zachowanie malatury jedynie w górnej części mebla.

Boki skrzyń mazerowanych w większości przypadków swoim wzornictwem nawiązują do ściany frontowej. Jest to powtórzony dokładnie wzór z przedniej ściany (z jednego pola) albo uproszczony, mający tylko część elementów z frontowej ściany (trzy przykłady). Miejsca pozyskania do zbiorów Muzeum Wsi Radomskiej skrzyń mazerowanych to głównie powiat zwoleński, gdzie przeważającą barwą mazerowania jest kolor ciemnobrązowy. Pozostałe przykłady pochodzą z okolic Kozienic i Przysuchy.

Skrzynie wianne w Radomskim bywały również malowane. Nie są to spektakularne wzory czy kolory, ale stanowią świadectwo historii, warte zachowania i głębszej analizy.

Najczęściej występującym podziałem ornamentacyjnym jest rozmieszczanie elementów zdobniczych w dwóch polach – aż 16 z 18 skrzyń ma taki układ. Kształt pól to kwadraty (podział popularny m.in. w woj. radomskim¹⁷) lub kwadraty z ramką (taki układ jest bardzo powszechny¹⁸) wyznaczone przez proste linie w kolorze czerwonym. Ornament występuje przede wszystkim w kolorze czerwono-granatowym (prawie czarnym) przedstawiającym motyw roślinny. W pięciu przypadkach jest to kwiat widziany z boku, mający w głównej mierze trzy płatki w kształcie łezki wychodzące z jednego punktu, w czterech przypadkach jest to stylizowany kwiat tulipana lub nierozwiniętego pąka.

Ryc. 7. Przykład pąka MWR/KM 7022

Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Pozostałe przykłady (pięć skrzyń) mają pojedyncze motywy kwiatowe lub wzór gałązki bądź rośliny doniczkowej. W dwóch przypadkach są to wzory geometryczne przedstawiające dwukolorową czteroramienną rozetę i ośmioramienną gwiazdkę składającą się z falujących linii zakończonych dwukolorowymi półksiężycami.

17 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 174, tabl. XXXII.

18 *Ibidem*, s. 174, tabl. XXXII.

Ryc. 8. Stylizowany kwiat o trzech płatkach MWR/KM 5142
Fot. S. Klochowicz, 2022 rok

Ryc. 9. Rozeta na skrzyni MWR/KM 30/904
Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Ryc. 10. Skrzynia MWR/KM 607/4612

Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Jedna skrzynia nie ma wyraźnie wyodrębnionych pól (dlatego nie została zaliczona do tego podziału), ale ma symetrycznie ułożony wzór sugerujący podział na dwie części. Jest to żółty kwiat o sześciu płatkach na zielono-czarnej łodydze stojący prawdopodobnie w doniczce koloru żółtego. Przy bliższych oględzinach po bokach łodygi (poniżej głównego kwiatu) można dopatrzeć się śladów po mniejszych białych kwiatkach.

Ryc. 11. Żółte kwiaty namalowane na skrzyni MWR/KM 7226

Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Ostatnia z omawianych skrzyń ma całkiem odmienny styl. Charakteryzuje ją układ jednopolowy utworzony przez czarną szeroką ramkę z cienkimi białymi obwódkami po zewnętrznych stronach i białym falującym ornamentem łodygi z liśćmi ułożonymi naprzemiennie, wypełniającymi całą szerokość bordiury. Wewnątrz pole ma tło koloru jasnego brązu, na którym umieszczony jest czarno-biały ornament florystyczny. Centralnie znajduje się mały czarny prostokąt wypełniony kratką, od którego symetrycznie rozchodzą się dwie długie czarne łodygi na końcach zwieńczone kwiatem i pąkiem. Łodygi mają wąskie białe liście z czarną obwódką tylko z jednej strony. Od tej obwódki poprowadzone są krótkie czarne równoległe linie nadające cień liściom. Ornament wypełnia całe pole, a przy zewnętrznej jego części znajdują się małe czarne „iksy”. Taki układ dekoracji malarskiej spotykany jest między innymi w opoczyńskim¹⁹.

Ryc. 12. Odosobniony przykład wzornictwa regionu radomskiego na skrzyni MWR/KM 4742

Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Skrzynie malowane są najczęściej na jasny brąz, tylko jeden taki mebel ma tło w kolorze zielonym. Pomimo odmienności tła wzór jest analogiczny do występującego na innym obiekcie. Na skrzyniach mających pola zdobnicze pojawia się wąski pas rozdzielający je, znajdujący się pod zamkiem. W dziewięciu przypadkach wypełnia go linia falista, w pięciu kolejnych jest to ornament roślinny nawiązujący do wzoru z pola, a w dwóch przypadkach to miejsce nie jest zdobione. Wzory na każdym polu nie są najczęściej lustrzanym odbiciem względem siebie i zwykle malowane są bez pomocy szablonów²⁰.

19 R. Reinfuss, *Meblarstwo ludowe...*, s. 174, tabl. XXXII.

20 Wzory z dwóch pól są do siebie bardzo podobne, ale nie identyczne.

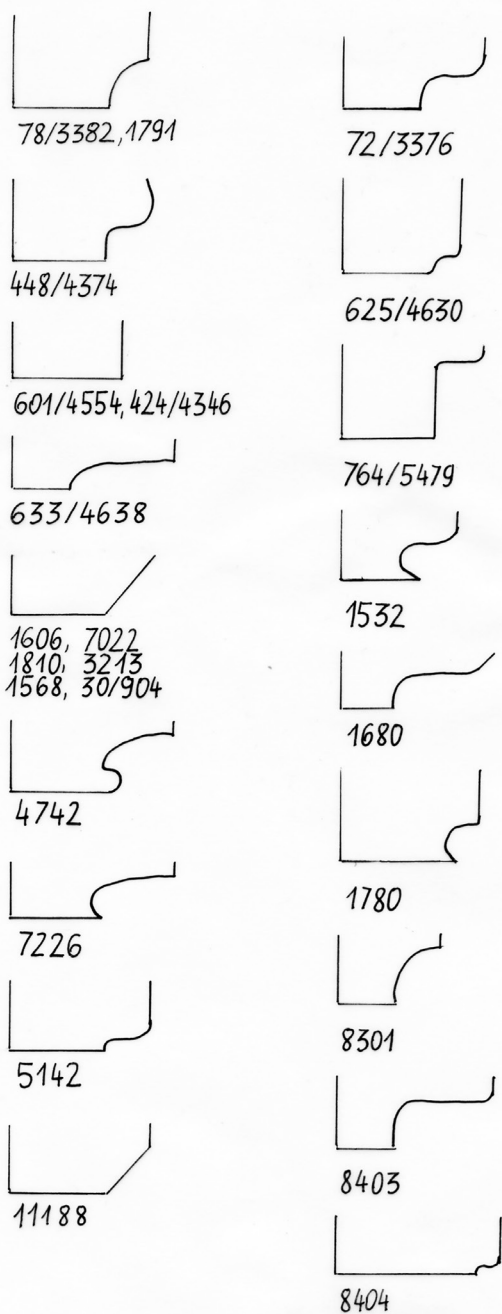
Kolorystyka ornamentu jest na ogół dwubarwna (czarny + biały, czerwony + granatowy), czasem trójkolorowa (ciemny czerwony + jaskrawy czerwony + ciemny niebieski) i na jednej skrzyni czterokolorowa (żółty + zielony + czarny + biały). Na bokach skrzyń występują motywy geometryczne (krata) oraz geometryczno-roślinne (krata z malowanymi liśćmi). Boki skrzyń malowanych jedynie w sześciu przypadkach nawiązują bądź są dokładnym odwzorowaniem motywu z frontu, a w pozostałych są to układy geometryczne na kanwie kratki. Jest ona malowana kolorem czerwonym i na pięciu skrzyniach ma pola wypełnione dodatkowo kratką lub tylko skrzyżowanymi liniami. Trzy obiekty mają w utworzonych polach naprzemiennie namalowane pojedyncze liście w kolorach granatowym i czerwonym (lub tylko czerwonym), dwie skrzynie nie mają wzoru na bokach, a pozostałe dwie mają kratę z pustymi polami lub jedno pole z krzyżującymi się prostymi czerwonymi liniami.

Rozmieszczenie malowanych skrzyń w Radomskim pod względem kolorystyki skupia się głównie w powiecie kozienickim i najczęściej jest to połączenie koloru czerwonego z granatowym.

Ważnym elementem skrzyń są nóżki. W niektórych widoczne są charakterystyczne prostokątne wcięcia, świadczące o tym, że skrzynia ta miała możliwość umocowania ośki z kółkami. W zbiorach jest pięć eksponatów malowanych oraz dwa mazerowane mające takie ślady (w tym jeden ma nadal zachowane drewniane kółka). Trzy skrzynie malowane i jedna mazerowana nie mają nóżek (są stawiane bezpośrednio na dnie). Kształty nóżek przedstawia rycina 13.

Jak można zauważyć, w skrzyniach mazerowanych profile nie powtarzają się, za to przy skrzyniach malowanych prosty kształt nóżki ze skośnym bokiem od strony wewnętrznej występuje w sześciu egzemplarzach. Różnorodność nóżek może świadczyć o dowolności traktowania tego tematu, inaczej niż przy kolorystyce i wzorach, gdzie wytwórcy trzymali się pewnego kanonu.

Ryc. 13. Profile nóg w skrzyniach ze zbiorów MWR. Kolumna pierwsza przedstawia skrzynie malowane, kolumna druga – skrzynie mazerowane
Rys. K. Kozyra

Podsumowanie

Praca ta jest przyczynkiem do głębszych analiz skrzyń wiannych z Radomskiego zarówno pod względem występujących wzorów oraz kolorów, jak i zróżnicowania tych cech w obrębie badanego obszaru. Dalsze prace prowadzone w tym zakresie będą obejmowały również kwestie gatunków drewna użytych do budowy skrzyń, zastosowanych połączeń i elementów metalowych, takich jak okucia czy zamki. Należy pamiętać, że meble ludowe nie były wykonywane wyłącznie przez stolarzy, często konieczna była współpraca z kowalem, zaś prace malarskie zlecano innym rzemieślnikom lub zajmowały się nimi żony czy córki stolarza²¹.

Na tym etapie badań można pokusić się o małe podsumowanie dotyczące występującego wzornictwa i kolorystyki. Skrzynie wiane znajdujące się w zbiorach Muzeum Wsi Radomskiej charakteryzują się zdobnictwem rozmieszczonym na dwóch polach z przeważającą kolorystyką malatur w kolorach czerwonym z granatowym, a dominującym wzorem jest gałązka ze stylizowanymi kwiatami. Mazerowanie natomiast najczęściej występuje w kolorach ciemnego brązu z zachowaniem podziału na dwa pola, które jako wypełnienie mają krzyżujące się faliste linie. Ze względu na trwające wciąż badania i poszukiwania kolejnych przykładów skrzyń wiannych używanych w Radomskim, mając do dyspozycji jedynie przykłady eksponatów z Muzeum Wsi Radomskiej, nie można tego tematu zamknąć w sztywne ramy. Wiele obiektów niestety nie zachowało się, najczęściej były palone, gdy nie nadawały się już do użycia, lub były przenoszone do komór czy stodół, gdzie służyły za pojemniki do przechowywania produktów rolnych, co powodowało ich niszczenie. Na szczęście pamięć ludzka trwa dłużej niż materia i dzięki wywiadom terenowym można czasem uzupełnić luki, nie daje to jednak możliwości opracowania dokładnych wzorów. Należy pamiętać, że skrzynie najczęściej były wykonywane pod indywidualne zamówienia. Dlatego tak trudno o identyczne przykłady. Owszem, są bardzo podobne lub nawet kształtem takie same, ale za to różnią się kolorystyką. Przykładem mogą być skrzynie pokazane na rycinach 14 i 15.

21 R. Reinfuss, *Ludowe skrzynie...*, s. 28; T. Seweryn, *Krakowskie skrzynie malowane*, Kraków 1928, s. 12.

Ryc. 14. Skrzynia MWR/KM 7022
Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Ryc. 15. Skrzynia MWR/KM 5633
Fot. K. Kozyra, 2022 rok

Większość skrzyń trafiło do zbiorów z wyraźnymi śladami użytkowania. Część malatur jest wytarta (ryc. 15), najbardziej jest to widoczne na wiekach. Oczywiście podczas prac konserwatorskich ślady te są usuwane, ale z wyczuciem, by nie stworzyć efektu zbytej „nowości”. Te wytarcia są dodatkowym źródłem historycznej informacji. Można domyślić się, iż na skrzyniach zapewne siadano, a wytarte miejsce chwytania za wieko przy podnoszeniu świadczy o częstym otwieraniu. W muzeum na otwartej przestrzeni, gdzie ideą jest pokazanie, jak dawniej wyglądało życie, trzeba uważać, by utrzymać równowagę między zachowaniem eksponatu a ukazaniem go w jak najlepszym świetle. Tę ciekawą linię, która oddziela owe dwa podejścia do zabytku, łatwo przekroczyć. Piękny, po konserwacji idealnie wręcz wyglądający obiekt po wstawieniu go na ekspozycję, na przykład w chałupie, może wyglądać sztucznie i „nienaturalnie”, dlatego tak ważna jest współpraca między konserwatorami zabytków a etnografami czy historykami.

Summary

A Brief Description of the Dowry Chests from the Collection of the Radom Village Museum in Radom

The article contains a short description of dowry chests in the collection of the Radom Village Museum and constitutes a preview of further research on the subject. The chests are divided according to their paint layer into painted and grained ones. In both categories, ornaments, their arrangement on the front wall and decorative arrangements on the side walls are discussed in detail. The colours of the paints used to make the decorations are also described. Moreover, the analysis covers the profiles of the legs of the chests in the museum's collection.

Keywords: dowry chests, Radom Village Museum, folk furniture, ornaments on dowry chests, wood graining